

El Tossal de la Moradilla, un turó fortificat

Per aquest article m'he traslladat de nou a terres lleidatanes, ben proper al municipi de Els Alamús. Allà hi trobem el Tossal de la Moradilla, un Tossal enmig de la plana de Lleida amb gran domini estratègic que l'exercit republicà va fortificar a consciència.

El tossal en sí fa una forma allargada en la que destaquen dos elevacions, totes dues elevacions van ser fortificades creant un entramat molt interessant de visitar tot i haver passat ja més de setanta anys.

La visita la podríem començar per les restes d'una antiga torre de telegrafia òptica del segle XIX, entreu-hi, veureu que el seu interior va ser reaprofitat i reforçat creant un petit niu de metralladores que domina perfectament tota la cresta del tossal amb Lleida al fons. Al voltant de la torre i abans de continuar, podreu veure el traçat de les desgastades trinxeres i d'un antic niu de metralladora destruït. No us fieu del seu estat, arreu hi ha pous oberts que comuniquen amb passadissos i refugis subterranis que us complicarien molt l'existència si hi caiguéssiu. Aneu en compte.

Des d'aquí ja ens podem dirigir al sortint rocós, autèntica peça mestra del conjunt fortificat. Sota aquesta cresta hi trobareu una grandiosa galeria de tir perfectament camuflada sota la pedra, dividida en dos seccions a la qual s'hi pot accedir per les dos bandes del tossal.

El seu interior us sorprendrà per l'amplitud i el gruix dels murs, també compta amb un passadís amb evidents mostres d'esfondrament, per l'aparença sembla conduir a un nivell inferior aparentment inaccessible.

Una llàstima realment, ja que permetria conèixer realment la complexitat d'un complex que el temps ha tractat força malament. Segurament us haureu fixat que no he citat un detall important si hi heu anat, no us penséssiu que m'he oblidat, es tracta d'un parell de plaques de ciment als accessos de la galeria de tir en que es diu el constructor de la fortificació que no ha arribat net als nostres dies, malauradament hi ha gent que no respecta aquestes coses deixant la seva empremta d'incivisme i poc respecte per una història massa sovint maltractada.

Com haureu vist, aquesta visita es fa ràpidament a causa que tot es molt concentrat. Tampoc crec que tingueu masses dificultats en entendre el per que es van posar allà, només heu de mirar al vostre voltant per veure que no hi ha masses terrenys elevats, fent d'aquest tossal un punt de referència imprescindible per qualsevol dels bàndols. Respecte el seu ús militar, com en molts casos quan parlem de les fortificacions que havien d'aturar l'atac nacional, sembla que no es va utilitzar. El front havia estat trencat per altres punts i el dia que els atacants van passar per la zona que cobria aquest punt fortificat, els defensors ja l'havien deixat.

Amb tot això, aquest complex defensiu guarda una anècdota prou curiosa en el camp dels usos posteriors d'algunes fortificacions de la Guerra Civil Espanyola, es tracta del seu ús per al cinema.

Parlo de la pel·lícula La Fiel Infanteria, de l'any 1959, en que les escenes de combat del final de la pel·lícula van ser filmades tot aprofitant aquestes fortificacions. Resulta molt curiós veure que van tenir un ús si fa no fa semblant per al que havien estat dissenyades, encara que fos 20 anys més tard i sense els resultats dramàtics que hagués tingut per els soldats en cas de resistència aquell no tan llunyà any 1939.

Arribats a aquest punt, i després de recomanar-vos amb fermesa que us acosteu a aquest imponent tossal, m'acomio de vosaltres amb un a reveure amb la seguretat de que el resultat de la vostra visita serà igual de satisfactori del que ho va ser per mi.



Oriol Miró Serra
9 de febrer de 2011